

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ ХНМУ

від 31.08.2021 № 209

(зі змінами наказ ХНМУ

від 27.05.2024 № 116)

ПОЛОЖЕННЯ

про запровадження освітніх програм
у Харківському національному медичному університеті

31.08.2021

Харків

№ 25/2021

Положення про запровадження освітніх програм у Харківському національному медичному університеті (далі – Положення) є документом, що визначає порядок розроблення, затвердження, реалізації, моніторингу та перегляду освітніх програм у Харківському національному медичному університеті (далі – Університет).

1. Загальні положення

1.1. Це Положення розроблено відповідно до:

- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про вищу освіту»;
- Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 №1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» із змінами (далі – Ліцензійні умови);
- Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341;
- Наказу МОН України від 11.07.2019 №977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;
- Комплексного плану Університету;
- Довідника користувача ЄКТС (ред. 2015 р.);
- Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників.

1.2. Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма (далі - ОП) – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації.

Освітня програма повинна містити: перелік освітніх компонентів; їх логічну послідовність; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти.

1.3. Основні принципи, на базі яких розробляються ОП:

- системність – дотримання відповідності мети, змісту ОП, методів, форм, засобів, технологій і механізмів реалізації освітнього процесу очікуваним результатам навчання;
- наступність – наявність послідовного зв'язку між різними етапами освітнього процесу та ступенями вищої освіти;
- інноваційність та інтегрованість освіти і науки – врахування сучасних досягнень розвитку науки та відображення результатів наукових досліджень у змісті ОП;

- студентоцентрованість – зорієнтованість освітнього процесу на студента, його здатність навчатися та набувати ним відповідні компетентності;
- формування компетентностей студентів як їхніх результатів навчання;
- врахування потреб, інтересів та вимог усіх зацікавлених сторін;
- інтеграція освітнього процесу у Європейський простір вищої освіти;
- збалансованість та реалістичність ОП, об'єктивність присвоєння кредитів компонентам ОП, здатність студентів у визначені терміни навчання набути очікувані компетентності за результатами виконання програми;
- гнучкість та мобільність структури ОП – можливість адаптації структури і змісту ОП до змін потреб та інтересів зацікавлених сторін;
- відповідність ОП національній рамці кваліфікацій.

1.4. Політика внутрішнього забезпечення якості освіти у ХНМУ передбачає здійснення низки процедур і заходів, у тому числі здійснення моніторингу (самоаналізу) та періодичного перегляду освітніх програм.

2. Порядок розроблення ОП

2.1. Розроблення освітньої програми.

Університет розробляє ОП на підставі затвердженого Міністерством освіти і науки України стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти з урахуванням наступних вимог:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- визначення форми навчання;
- наявність переліку компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- відповідність вимогам системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Університету;
- вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

У разі відсутності затвердженого стандарту, ОП розробляється на підставі норм, визначених Національною рамкою кваліфікацій. Прийняття або зміна стандарту вищої освіти є підставою для перегляду існуючої або розроблення нової ОП.

ОП розробляються з формулюванням очікуваних результатів навчання (компетентностей), з урахуванням світових тенденцій розвитку вищої освіти, вимог національного та міжнародного ринку праці.

Нова ОП розробляється за ініціативою керівництва Університету, факультету, Навчально-наукового інституту післядипломної освіти ХНМУ (далі – ННПО), Навчально-наукового інституту з підготовки іноземних громадян ХНМУ (далі – ННППГ) або ініціативної групи з числа науково-педагогічних працівників (далі – НПП).

Розроблення, моніторинг та перегляд кожної ОП здійснюється проєктною групою.

Розроблення нової ОП містить такі етапи:

- I етап - формування проєктної групи та призначення гаранта освітньої програми;
- II етап - аналіз актуальності ОП та оцінювання достатності наявних ресурсів;
- III етап - визначення профілю ОП;
- IV етап - визначення освітнього змісту ОП, розроблення навчального плану та програм з дисциплін;
- V етап розроблення системи оцінювання якості ОП з метою її удосконалення;
- VI етап обговорення розробленої ОП.

2.2. I етап. Формування проєктної групи та призначення гаранта освітньої програми.

2.2.1. Проєктна група формується окремо за кожною ОП для розроблення, моніторингу, перегляду, проведення процедур зовнішнього оцінювання (акредитація) ОП, самоаналізу та інших необхідних процедур.

Склад проєктної групи ОП та гарант ОП затверджуються наказом ректора Університету за поданням профільного проректора з урахуванням пропозицій декана відповідного факультету (директора ННПО) та випускової кафедри. З метою забезпечення участі в розробці, моніторингу та перегляду ОП зацікавлених сторін можуть бути залучені до діяльності проєктної групи представники роботодавців, органів студентського самоврядування, професіонали тощо.

Проєктна група складається з науково-педагогічних або наукових працівників, які працюють в Університеті за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і не входять (входили) до жодної проєктної групи Університету або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі (крім проєктної групи з цієї ж спеціальності в Університеті).

Керівником проєктної групи призначається один з її членів, який має науковий ступінь і стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як десять років для освітньо-наукового ступеня доктора філософії і ступеня магістра та п'ять років для освітніх ступенів бакалавра і молодшого бакалавра.

Керівник проєктної групи є гарантом освітньої програми, він відповідає за реалізацію цієї освітньої програми та її якість.

Керівник проєктної групи не може в поточному навчальному році одночасно керувати іншими проєктними групами, за винятком керівництва проєктними групами за різними рівнями вищої освіти в межах однієї спеціальності в Університеті.

Залежно від рівня освіти до складу проєктної групи спеціальності встановлюються додаткові вимоги:

- для освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра у складі мають бути не менш як три особи, з яких хоча б одна особа має науковий ступінь та/або вчене звання;

- для освітнього ступеня бакалавра у складі повинні бути не менш як три особи, які мають науковий ступінь та/або вчене звання;
- для освітнього ступеня магістра у складі повинні бути не менш як три особи, які мають науковий ступінь та вчене звання, з них один доктор наук та/або професор;
- для освітньо-наукового ступеня доктора філософії у складі повинні бути не менш як три особи, які мають науковий ступінь та вчене звання, з них не менше двох докторів наук та/або професорів.

2.2.2. Проектні групи виконують такі завдання:

- обирають вид ОП;
- встановлюють актуальність ОП;
- формують профіль програми;
- визначають форми навчання та організації освітнього процесу;
- визначають освітні компоненти;
- розробляють проєкт ОП;
- розробляють навчальний план та інші нормативні документи, що організаційно супроводжують процес підготовки здобувачів вищої освіти за відповідною ОП з врахуванням вимог чинного законодавства та рекомендацій Центральної методичної комісії ХНМУ;
- дають завдання випусковим та іншим кафедрам Університету на розроблення навчально-методичного забезпечення ОП;
- координують процес узгодження змісту ОП за різними компонентами;
- здійснюють аналіз відповідності ОП вимогам стандартів вищої освіти, Ліцензійним умовам та умовам акредитації ОП;
- узагальнюють пропозиції та формують рекомендації з вдосконалення існуючої ОП;
- організують та беруть участь у моніторингу ОП (узагальнюють пропозиції та рекомендації, здійснюють самообстеження та самооцінювання) та періодичному перегляду ОП;
- спільно з факультетами та Приймальною комісією Університету забезпечують внесення відомості щодо ОП до ЄДЕБО;
- здійснюють контроль за реалізацією ОП науково-педагогічними працівниками та кафедрами Університету.

2.2.3. При проектуванні кадрового забезпечення ОП проєктна група має узгодити свої пропозиції щодо складу НПП для викладання дисциплін, внесених у проєкт навчального плану, з кафедрами, на яких працюють такі НПП.

2.3. II етап. Аналіз актуальності ОП та оцінювання достатності наявних ресурсів.

Аналіз актуальності ОП полягає у встановленні суспільної потреби у фахівцях, які здобувають компетентності за даною ОП, її потенціалі шляхом консультацій із зацікавленими сторонами (здобувачами вищої освіти, випускниками Університету, роботодавцями, науковою спільнотою, професіоналами тощо), аналізу сфери майбутньої професійної діяльності

здобувачів освіти та тенденцій її розвитку, з'ясуванні виконання основних умов її запровадження.

Проектна група проводить аналіз ринку освітніх послуг і можливості позиціонування на ньому ОП, аналіз ринку праці, на який орієнтована нова ОП, можливостей майбутнього працевлаштування для потенційних випускників.

Проектна група, виходячи з прогнозованої структури ОП, з врахуванням Ліцензійних умов, за результатами консультацій з відповідними структурними підрозділами Університету здійснює попередню загальну оцінку достатності наявних ресурсів (кадрових, матеріально-технічних, організаційних тощо) для її реалізації та потреби залучення зовнішніх ресурсів.

2.4. III етап. Визначення профілю ОП.

2.4.1. Профіль ОП складається проектною групою, як короткий документ, створений для представлення в установленій формі загальної інформації про ОП. Визначення профілю полягає у визначенні мети ОП, загальних та фахових програмних компетентностей, які повинні бути досягнуті в результаті навчання, кінцевих (програмних) результатів навчання з урахуванням положень Національної рамки кваліфікацій, вимог стандартів вищої освіти та встановлення необхідного обсягу ОП у кредитах ЄКТС.

При формулюванні програмних компетентностей та результатів навчання забезпечується активна роль представників ринку праці в процесі формування компетентнісного опису моделі майбутнього фахівця.

2.4.2. Програмні компетентності визначають специфіку ОП та описуються за видами: інтегральні, загальні, спеціальні (фахові, предметні). Основою для формулювання програмних компетентностей ОП є перелік компетентностей стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю. Цей перелік може бути доповнений декількома компетентностями, що визначаються специфікою потреб регіонального або секторального ринку праці (цільовий запит роботодавців), тенденціями розвитку галузі.

1) Інтегральні та загальні компетентності визначені Національною рамкою кваліфікацій і описані за кваліфікаційними рівнями:

- початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти - передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування типових спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності;

- перший (бакалаврський) рівень - передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування складних спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності;

- другий (магістерський) рівень - передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності;

- третій (освітньо-науковий) рівень - передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності;

- освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для

продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;

- науковий рівень вищої освіти передбачає здатність особи визначати та розв'язувати соціально значущі системні проблеми у певній галузі діяльності, які є ключовими для забезпечення сталого розвитку та вимагають створення нових системоутворювальних знань і прогресивних технологій.

2) Спеціальні (фахові, предметні) компетентності, як правило, поділяють на три види:

- знання й розуміння;
- когнітивні уміння та навички;
- практичні навички.

Як правило, до кожної компетентності наводиться коментар. Набір фахових компетентностей має відповідати визначеному рівню ОП.

3) Програмні результати навчання – узгоджений набір 15-25 тверджень, які зазначають, що саме здобувач вищої освіти має знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення навчання за ОП. Перелік програмних результатів навчання має корелюватися з визначеним переліком загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей. ОП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям.

Програмні результати навчання мають відповідати таким критеріям:

- корисність – сприймаються як такі, що відповідають рівню вищої освіти та вимогам/очікуванням громадського суспільства та держави, релевантність відповідним програмним компетентностям;

- конкретність – забезпечують достатній рівень деталізації, мають бути чіткими і однозначними, написаними зрозумілою мовою, дозволяючи чітко окреслити зміст вимог до здобувача вищої освіти;

- стандартизованість – визначають стандартні вимоги, яким повинен відповідати здобувач вищої освіти;

- відповідність – відповідати кваліфікаційним вимогам, бути взаємо зв'язаними із освітніми рівнями та кваліфікаційними рівнями Національної рамки кваліфікацій;

- об'єктивність – сформульованими нейтрально, уникаючи зайвої амбітності та суб'єктивності;

- досяжність – реалістичними, з погляду часу та ресурсів, необхідних для їх досягнення;

- діагностичність – повинні мати об'єктивні ознаки їх досягнення чи недосягнення та визначати вимоги до присудження кредитів ЄКТС;

- вимірюваність – має існувати спосіб та шкала для вимірювання ступеня досягнення результату прямими або непрямими методами.

При розробленні програмних результатів навчання враховується:

- що результати навчання характеризують те, що здобувач вищої освіти повинен продемонструвати після успішного завершення ОП (демонстрація знань, умінь, здатності виконувати, самостійно обирати методи, приймати рішення тощо);

- що повний набір програмних результатів навчання виражає характерні особливості ОП.

Формулювання програмних результатів навчання передбачає також вироблення чітких критеріїв оцінювання досягнення сформульованого результату.

2.5. IV етап. Визначення освітнього змісту ОП, розроблення навчального плану та програм з дисциплін.

Визначення змісту освітньої програми охоплює такі етапи:

1) Складання переліку освітніх компонентів ОП:

- вирішення питання щодо використання модульної системи в ОП;
- визначення компетентностей та формулювання результатів навчання;
- розробка переліку освітніх компонентів, що в сукупності забезпечать досягнення програмних результатів навчання та оволодіння компетентностями, структурування їх на обов'язкові та вибіркові компоненти відповідно до нормативних вимог та мети ОП;

- визначення підходів до викладання, навчання та оцінювання;
- перевірка охоплення ключових загальних та предметно-спеціалізованих компетентностей.

На підставі програмних компетентностей та програмних результатів навчання проектна група:

- визначає загальний бюджет часу – обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для досягнення зазначених результатів, який необхідно розподілити;

- здійснює структурування результатів навчання (освітніх компонентів, інших складових навчального курсу, практик, лабораторних робіт, атестації та інших відповідних навчальних заходів) та розподіляє кредити ЄКТС, необхідні для досягнення зазначених результатів.

Визначення кількості кредитів ЄКТС для освітнього компонента здійснюється шляхом оцінки навантаження, необхідного для досягнення результатів навчання. Мінімальна кількість кредитів ЄКТС для освітнього компоненту складає 3 кредити ЄКТС. Кількість освітніх компонентів на навчальний рік – не більше 16 (без надмірної фрагментації освітніх компонентів). Стандартизуються освітні компоненти з метою гнучкості, мобільності, формування міждисциплінарних траєкторій навчання. Визначаються компетентності та формулюються результати навчання для кожної складової (освітнього компонента).

Виходячи з програмних компетентностей та програмних результатів навчання, проектна група формулює результати навчання, які повинні бути досягнуті в межах кожної складової (освітнього компонента).

Проектні групи проводять тест щодо узгодження результатів навчання та програмних компетентностей:

- узгодження програмних результатів навчання з Національною рамкою кваліфікацій;
- узгодження програмних результатів навчання зі стандартами вищої освіти;
- узгодження результатів вивчення навчальної дисципліни з програмними результатами навчання;
- узгодження результатів навчання по дисципліні з програмними компетентностями;
- узгодження методів викладання з відповідними результатами навчання для досягнення бажаних результатів навчання;
- узгодження методів оцінювання відповідно до програмних результатів навчання.

2) Обрання освітніх технологій і розроблення навчального плану.

На підставі ОП за кожною спеціальністю і спеціалізацією в Університеті розробляється **навчальний план**, в якому визначені відомості про галузь знань, спеціальність і спеціалізацію (за наявності), освітній або освітньо-науковий рівень, кваліфікацію, нормативний термін навчання, графік освітнього процесу, форму навчання, обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС, з визначенням нормативних та вибіркового компонентів, їх логічної послідовності, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, форми поточного і підсумкового контролю атестації, загальний бюджет навчального часу за весь термін навчання та його поділ на аудиторний навчальний час та час, відведений на самостійну роботу, а також поділ бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання. Навчальний план забезпечує досягнення здобувачем відповідного рівня вищої освіти програмних результатів навчання.

Навчальний план розробляється на весь термін навчання проєктними групами, також можуть долучатися декан факультету або його заступник, (директор ННПО або його заступник, директор ННППГ або його заступник), представник навчально-методичного відділу, завідувачі та провідні фахівці випускових кафедр. Органи студентського самоврядування можуть подавати пропозиції та зауваження щодо змісту навчальних планів.

Розроблений навчальний план розглядається на засіданні Центральної методичної комісії. Навчальний план ухвалюється на засіданні Вченої ради Університету та затверджується наказом ректора Університету.

На основі навчального плану, у визначеному Університетом порядку, для кожного здобувача вищої освіти розробляються та затверджуються індивідуальні навчальні плани на кожний навчальний рік. Індивідуальний навчальний план формується за результатами особистого вибору здобувачем вищої освіти вибіркового компонентів в обсязі, не меншому за встановлений ОП, та переліку обов'язкових компонентів визначених ОП. Індивідуальний навчальний план є обов'язковим для виконання здобувачем вищої освіти.

3) Розроблення програм навчальних дисциплін.

Програми навчальних дисциплін за завданнями проєктних груп розробляються на кафедрах Університету згідно з вимогами до розробки

навчальних програм дисциплін, з дотриманням строків їх розробки та затвердження.

Органи студентського самоврядування, здобувачі освіти, роботодавці та представники академічної спільноти університету можуть надавати пропозиції та зауваження щодо змісту програм навчальних дисциплін.

Програма навчальної дисципліни розробляється відповідно до навчального плану та вимог ОП, виходячи з необхідності досягнення передбачених ОП програмних результатів навчання та компетентностей за кожним освітнім компонентом. За необхідності до програми вносяться зміни.

З метою забезпечення цілісності освітнього матеріалу, забезпечення професійної спрямованості змісту навчання, попередження дублювання, врахування міждисциплінарних зв'язків, програми навчальних дисциплін:

- попередньо розглядаються гарантом ОП (за необхідності проєктною групою);

- розглядаються фаховими (при кожному перегляді) та Центральною (при розробці нової ОП) методичними комісіями університету та затверджуються в установленому порядку.

На підставі програми навчальної дисципліни на поточний навчальний рік на кафедрах розробляються матеріали навчально-методичного забезпечення.

2.6. V етап. Розроблення системи оцінювання якості освітньої програми з метою її удосконалення.

За якість освітньої програми відповідальність несуть гарант ОП, проєктна група, та НПП, які її реалізують (група забезпечення).

З метою контролю за якістю освітніх програм та їх вдосконалення проводяться такі процедури оцінювання та визнання якості ОП: зовнішні, внутрішні й непрямі.

Основною процедурою зовнішнього оцінювання та визнання якості ОП є акредитація ОП.

Внутрішнє оцінювання якості реалізації освітньої програми відбувається в Університеті через процедури внутрішнього моніторингу (самоаналізу) та її перегляду, що викладені у розділі 4 цього Положення.

2.7. VI етап. Обговорення ОП.

З метою оцінювання якості ОП на предмет відповідності стандарту вищої освіти, сучасним вимогам вищої школи та потребам суспільства, а також досягнення заявлених у програмі результатів навчання, відповідно до критеріїв оцінювання якості ОП проводиться громадське обговорення ОП.

Громадське обговорення проводиться як для діючих в Університеті ОП так і для тих, що запроваджуються вперше.

Для проведення громадського обговорення на сайті Університету розміщуються:

- Освітня програма (проєкт освітньої програми);
- Відомості про гаранта ОП (ПІБ, адреса кафедри, e-mail);

- «Скринька» для надіслання кореспонденції (зауважень, пропозицій, рецензій, відгуків та інше).

3. Порядок відкриття, затвердження, акредитації та закриття ОП

3.1. Відкриття ОП та набір здобувачів вищої освіти.

Прийом здобувачів вищої освіти на навчання за ОП здійснюється Приймальною комісією Університету, згідно з Правилами прийому до Університету.

ОП може бути внесена до Правил прийому і на навчання за нею може бути оголошено прийом здобувачів вищої освіти лише за умови наявності ліцензії Університету на здійснення освітньої діяльності за спеціальністю, в рамках якої відкривається ОП, та затвердження ОП в установленому порядку.

Якщо на ОП не здійснено прийом здобувачів вищої освіти у зв'язку з її недостатньою затребуваністю, то проєктна група може в подальшому:

- відмовитися від її реалізації, в порядку, встановленому п. 3.4 цього Положення;

- провести удосконалення ОП з метою підвищення її конкурентоспроможності та привабливості на ринку освітніх послуг, надати матеріали удосконалення Вченій раді Університету. У разі схвалення проведеного удосконалення Вченою радою Університету, прийом здобувачів вищої освіти на навчання за удосконаленою ОП здійснюється Приймальною комісією Університету на наступний навчальний рік.

3.2 Затвердження нової ОП.

3.2.1. Всі нові ОП мають пройти єдиний порядок затвердження, що містить їх послідовний розгляд такими підрозділами:

- проєктною групою, позитивне рішення якої є підставою для передачі матеріалів на засідання випускової кафедри;

- випусковою кафедрою (спільним засіданням випускових кафедр), позитивне рішення якої (яких) є підставою для передачі матеріалів декану факультету (директору ННПО, директору ННППГ);

- деканом факультету (директором ННПО, директором ННППГ), який здійснює перевірку збалансованості та реалістичності програми, раціональності розподілу кредитів, повноти документального забезпечення та відповідності освітньої програми Ліцензійним умовам. Позитивне рішення декана відповідного факультету (директора ННПО, директора ННППГ) є підставою для передачі матеріалів на розгляд Вченої ради факультету (інституту);

- за результатами розгляду ОП на Вченій раді факультету (інституту), проєкт освітньої програми рекомендується до розгляду на засіданні Центральної методичної комісії Університету та має бути оприлюднений на сайті університету для громадського обговорення протягом двох тижнів;

- на засіданні Центральної методичної комісії Університету гарант ОП представляє її зміст з урахуванням зауважень, наданих під час громадського обговорення. Центральна методична комісія Університету оцінює відповідність нової ОП всім вимогам, що пред'являються до ОП Університету. Висновок про

ухвалення ОП Центральною методичною комісією Університету є рекомендаційним для Вченої ради Університету;

– Вченою радою Університету.

3.2.2. Перелік документів, необхідних для відкриття освітньої програми, що подаються на засідання Центральної методичної комісії Університету:

– копія наказу ректора Університету про затвердження складу проектної групи;

– освітньо-професійна (наукова) програма (за зразком, що наведений у додатку 1 до Положення);

– навчальний план підготовки фахівців (за зразком, що наведений у додатку 2 до Положення);

– протокол засідання Вченої ради факультету (інституту);

– результати громадського обговорення, рецензії (за наявності).

3.2.3. За результатами розгляду освітньої програми Вчена рада Університету може прийняти рішення про її затвердження, направлення на доопрацювання або про відмову у затвердженні.

При ухваленні Вченою радою Університету рішення про затвердження ОП, вона затверджується шляхом видання наказу ректора Університету «Про затвердження ОП».

Проект наказу готується для затвердження:

– освітньо-професійної програми та відповідного навчального плану підготовки фахівців – навчально-методичним відділом у співпраці з гарантом програми;

– освітньо-наукової програми та відповідного навчального плану підготовки фахівців – завідувачем аспірантури, докторантури і клінічної ординатури у співпраці з гарантом програми.

3.3. Акредитація освітньої програми.

Акредитація ОП - оцінювання якості ОП та освітньої діяльності Університету за цією програмою на предмет відповідності стандарту вищої освіти, спроможності виконання вимог стандарту, а також досягнення заявлених у програмі результатів навчання відповідно до критеріїв оцінювання якості ОП.

Критерії застосовуються з урахуванням стандартів і рекомендацій із забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти.

Акредитація ОП здійснюється в порядку, визначеному Законом України «Про вищу освіту» та Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженим наказом МОН України від 11.07.2019 №977.

3.4. Закриття ОП.

ОП може бути вилучена з переліку ОП, що реалізуються в Університеті, за таких умов:

- з ініціативи факультету (ННІ ПО), при їх відмові від реалізації ОП;

- з ініціативи Університету (за поданням Приймальної комісії), у разі відсутності набору здобувачів вищої освіти на навчання за ОП протягом 2 років;

- у разі переформатування ОП. У цьому випадку об'єднана або роз'єднана освітня програма розробляється і проходить затвердження як нова, а за тими освітніми програмами, що реалізувалися до переформатування, припиняється набір здобувачів вищої освіти на навчання.

Рішення про вилучення ОП з числа ОП, що реалізуються в Університеті, приймає Вчена рада Університету.

4. Порядок реалізації, моніторингу та періодичного перегляду ОП

4.1. Порядок реалізації ОП.

Порядок реалізації ОП визначається Положенням про організацію освітнього процесу у ХНМУ. Для планування освітнього процесу на кожний навчальний рік проектною групою ОП разом з навчально-методичним відділом складається робочий навчальний план за кожною ОП. У робочому навчальному плані обумовлюються щорічні особливості організації освітнього процесу для кожної ОП, перелік навчальних дисциплін, види контролю та зміст варіативної частини (блоку дисциплін за вільним вибором здобувачів вищої освіти).

4.2. Моніторинг ОП.

Моніторинг здійснюється не рідше одного разу на рік, як правило, проектною групою ОП.

До здійснення моніторингу можуть долучатися: НПП, професіонали-практики, здобувачі вищої освіти, представники ННІ ЯО.

Моніторинг ОП здійснюється з метою визначення:

- чи є призначення кредитів, означені результати навчання та розраховане навчальне навантаження досяжними, реалістичними та адекватними;
- чи відповідає ОП сучасним вимогам здобувачів вищої освіти;
- чи досягає ОП встановленої мети;

Моніторинг ОП передбачає оцінювання:

- відповідності ОП досягненням науки у відповідній сфері знань, тенденціям розвитку економіки і суспільства;
- врахування змін потреб студентів, працедавців та інших груп зацікавлених сторін;
- спроможності студентів виконати навчальне навантаження ОП та набуті очікувані компетентності;
- затребуваності на ринку праці фахівців, які здобули вищу освіту за ОП.

В ході моніторингу можуть використовуватись різні методи, способи: анкетування, опитування, інтерв'ювання (у тому числі здобувачів вищої освіти та випускників з метою аналізу їх власного досвіду), моніторинг досягнутих результатів, оцінювання ОП на відповідність критеріям забезпечення якості освітніх програм тощо.

Моніторинг якості ОП здійснюється протягом року відповідно до плану моніторингу та завершується підготовкою проектною групою Звіту про

моніторинг якості ОП, який подається до Навчально-наукового інституту якості освіти у відповідності до плану-графіку подання таких звітів. Після опрацювання звітів проектних груп ННІ ЯО готує висновки з моніторингу якості за ОП з рекомендаціями щодо її вдосконалення, які надаються до розгляду на засіданні Центральної методичної комісії ХНМУ. Результати моніторингу якості ОП розглядаються на засіданні Вченої ради університету.

На підставі результатів моніторингу проектна група здійснює перегляд ОП або/та розробляє та здійснює заходи з покращення якості освіти за ОП.

4.3. Самоаналіз ОП.

Самоаналіз освітньої програми, може проводитися як в рамках процедур зовнішнього оцінювання якості (акредитації будь-якого виду, міжнародної експертизи), так і з ініціативи гаранта ОП з метою планових процедур контролю якості. Можливе проведення самоаналізу за двома варіантами:

1) За ініціативою декана факультету (директора ННІ) для проведення самоаналізу ОП і підготовки звіту призначається комісія (у складі 3-5 осіб з числа НПП факультету (ННІ), що реалізує ОП); можливе залучення до проведення самоаналізу ОП представників ключових роботодавців, здобувачів вищої освіти, НПП програми і (по можливості) її випускників.

2) Самоаналіз може проводитися проектною групою за ініціативою гаранта ОП.

Результати проведеного самоаналізу оформлюються у формі звіту про результати самоаналізу. Звіт про результати самоаналізу ОП готується членами комісії з самоаналізу і узгоджується з усіма залученими до цієї процедури учасниками; звіт повинен містити висновки про якість ОП і пропозиції щодо її вдосконалення, включаючи, за необхідності, пропозиції щодо внесення змін до ОП, модернізації ОП і/або прийняттю інших управлінських рішень. Звіт про результати самоаналізу затверджується на засіданні Центральної методичної комісії Університету.

Звіт про самоаналіз є підставою для подальшого перегляду ОП і прийняття відповідних рішень за нею.

4.4. Основні критерії забезпечення якості ОП, якими слід керуватися при моніторингу та самоаналізі ОП.

4.4.1. Вимоги до ОП та результатів навчання:

- ОП має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії Університету.

- Цілі ОП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

- Цілі ОП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних ОП.

- ОП дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).
- За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.
- Обсяг ОП та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).
- Зміст ОП має чітку структуру; освітні компоненти, включені до ОП, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.
- Зміст ОП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).
- Структура ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством.
- ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.
- ОП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям.
- Зміст ОП враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).
- Обсяг ОП та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання.
- Структура ОП та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.
- Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті Університету.
- Правила прийому на навчання за ОП враховують особливості самої ОП.
- Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в Університеті, зокрема під час академічної мобільності, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації ОП.

- Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації ОП.
- Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОП цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.
- Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса, програми навчальної дисципліни).
- Університет забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей ОП.
- Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.
- Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності Університету.
- Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або ОП в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.
- Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).
- Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації ОП.
- В Університеті визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації ОП. Університет популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.
- Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.
- Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП.
- Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу за ОП.

- Залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.
- Університет сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.
- Університет стимулює розвиток викладацької майстерності.
- Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП гарантують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання.
- Університет забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП.
- Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси.
- Університет забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП.
- Університет створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за ОП.
- Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації ОП.
- Послідовне дотримання визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП.
- Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду ОП.
- Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери.
- Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП.
- Система забезпечення якості Університету забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП.
- Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду ОП.
- В академічній спільноті Університету сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою.

- Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації ОП.
- Не пізніше ніж за місяць до затвердження ОП або змін до неї на офіційному вебсайті університету оприлюднюється відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.
- Своєчасно оприлюднюється на офіційному веб-сайті університету точна та достовірна інформація про ОП (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

4.4.2. Додаткові вимоги для ОП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти:

- Зміст ОП відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в Університеті за спеціальністю та/або галуззю.
- Наукова діяльність аспірантів відповідає напряму досліджень наукових керівників.
- Університет організаційно та матеріально забезпечує в межах ОП можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики робіт аспірантів (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).
- Університет забезпечує можливості для залучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.
- Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.
- Університет забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів, зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

4.5. Перегляд ОП.

4.5.1. Рішення про необхідність перегляду освітньої програми може прийматися на основі результатів моніторингу, самоаналізу освітньої програми, ініціативи гаранта, звернень роботодавців, здобувачів освіти та випускників, науково-педагогічних працівників, рішення керівництва Університету.

Перегляд освітніх програм з метою їх удосконалення здійснюється проєктними групами не рідше одного разу на два роки.

4.5.2. Перегляд освітніх програм здійснюється на основі розгляду та аналізу наступних даних:

- результатів моніторингу ОП;
- результатів оцінювання якості ОП: внутрішнього та зовнішнього (за наявності);

- пропозицій та зауважень, отриманих при громадському обговоренні ОП (за наявності);
- аналізу стану та тенденцій розвитку галузі, регіональних особливостей, міжнародної практики;
- прийняття або оновлення стандарту вищої освіти за відповідною ОП (за наявності таких змін);
- зауважень та пропозицій роботодавців;
- зауважень та пропозицій здобувачів вищої освіти та випускників;
- ініціатив і пропозицій гаранта освітньої програми та/або академічної ради і/або НПП, які її реалізують;
- рекомендацій ННІ ЯО.

4.5.3. Для отримання таких даних протягом року проєктною групою та гарантом особисто:

- здійснюється моніторинг ОП та може бути ініційовано оцінювання якості ОП відповідно до цього Положення;
- збираються дані громадського обговорення;
- здійснюється аналіз стану та тенденцій розвитку галузі, регіональних особливостей, міжнародної практики;
- здійснюються зустрічі, консультації та інші види комунікації з роботодавцями;
- забезпечується отримання зворотного зв'язку від здобувачів вищої освіти стосовно змісту, характеру освітньої програми, методів навчання, рівня навантаження тощо за ОП шляхом проведення анкетування, опитувань бесід та інших засобів;
- забезпечується отримання та використання даних студентського моніторингу якості освітнього процесу;
- налагоджуються комунікації гаранта з кафедрами та НПП, що задіяні в реалізації ОП для отримання зауважень та пропозицій щодо змісту навчальної програми, освітніх компонентів, відповідності ОП критеріям забезпечення якості ОП;
- розробка пропозицій щодо змін до ОП з метою її удосконалення та висновку щодо її перегляду.

4.5.4. За результатами перегляду освітньої програми проєктною групою може бути прийнято рішення про:

- відповідність ОП сучасним тенденціям розвитку медичної сфери та суспільства, вимогам стейкхолдерів та відсутність необхідності внесення змін.
- про необхідність внесення змін в діючу ОП, за якою здійснюється підготовка здобувачів освіти:

а) зміни можуть вноситися у вибіркочову складову освітньої програми (стосуватися переліку вибіркочових компонентів, їх змісту, обсягу тощо). Також можуть вноситися зміни стосовно розширення змісту освітніх компонентів, що може сприяти розширенню програмних результатів чи компетентностей, які досягаються за рахунок цього освітнього компоненту. Зміни відображаються у відповідних структурних елементах ОП (навчальному плані, матрицях, робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик і т.п.).

б) зміни можуть вноситися до більш широкого кола складових ОП у випадку, якщо це пов'язано з суттєвими зауваженнями та рекомендаціями за результатами акредитаційної експертизи.

При внесенні змін до ОП, вони вводяться в дію для всіх курсів, що навчаються за відповідною ОП з наступного навчального року.

- про необхідність оновлення ОП шляхом затвердження нової редакції ОП. За необхідності внесення більш суттєвих змін до ОП (зміни до переліку та обсягу обов'язкових компонентів, структурно-логічної схеми, переліку компетентностей та програмних результатів навчання, мети ОП тощо) затверджується оновлена версія ОП, яка вводиться в дію з наступного навчального року для нових здобувачів освіти, що розпочинають навчання за відповідною ОП.

- про необхідність відмови від реалізації ОП.

4.5.5. У разі прийняття проектною групою рішення про необхідність внесення змін до діючої ОП або оновлення ОП, процедура розгляду та затвердження включає наступні етапи:

- при внесенні змін до діючої ОП або оновлення ОП розгляд запропонованих змін випусковою кафедрою (спільним засіданням випускових кафедр) за участю гаранта ОП, представників роботодавців (за згодою), здобувачів вищої освіти;

- при внесенні змін до діючої ОП або оновлення ОП розгляд запропонованих змін Центральною методичною комісією Університету (рішення про відповідність вимогам до ОП);

- внесення змін до діючої ОП або оновлення ОП затверджується рішенням Вченої ради Університету, яке вводиться в дію наказом ректора університету.

4.5.6. Після перегляду ОП на її підставі за необхідністю розробляється навчальний план, який ухвалюється Вченою радою та затверджується наказом ректора Університету.

4.5.7. У разі прийняття проектною групою рішення про необхідність відмови від реалізації ОП здійснюється процедура відповідно до п. 3.4 даного Положення.

4.5.8. Підготовка проектів наказів за результатами розгляду пропозицій щодо перегляду ОП на Вченій раді та/або затвердження навчального плану здійснюється:

– освітньо-професійної програми та відповідного навчального плану підготовки фахівців – навчально-методичним відділом у співпраці з гарантом програми;

– освітньо-наукової програми та відповідного навчального плану підготовки фахівців – завідувачем аспірантури, докторантури і клінічної ординатури у співпраці з гарантом програми.

5. Прикінцеві положення.

5.1. Всі зміни та доповнення до даного Положення вносяться шляхом видання наказу ректора університету про внесення змін та доповнень або про затвердження нової редакції Положення.

5.2. З моменту затвердження в установленому порядку нової редакції Положення, попереднє втрачає чинність.